

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Congregațiile comitatense și chestia românească.

Se prevedea, că chestia românească, provocată de tratativele conțelului Tisza cu delegații comitetului național, va avea răsunset — în casele comitatelor, mai ales la noi în Ardeal. Nici o problemă nu a fost urmărită cu atâta atenție, tratată cu atâta patimă și teamă, ca chestia românească. Două ideologii s'au ciocnit aci cu toată vehemența și la aceasta ciocnire două popoare, cari trăesc de secolii lângă olaltă și la olaltă, privesc cu inima strânsă. Căci deslegarea multămitoare a conflictului secular, pe care evenimentele și vremea nouă trebuie să-l rezolve, este azi o chestie de existență pentru țara noastră.

Cuvântul final în chestia românească se prevedea, că nu a răsunit în casa țării din Budapesta. Oratorii din dietă au accentuat, că nu poate fi vorbă de o rezolvire trecătoare de acte inmagazinate, de un act de grație a guvernului, sau a partidului guvernamental de astăzi, ci de o apropiere, un modus vivendi între două popoare, pe cari trebuie să-l rezolve cele două neamuri învrăjbite cu tact și cu o înțelegere înțeleaptă a situației, în care le e dat să trăiască laolaltă. Opinia publică va urmări deci cu deosebită atenție luptele ce se dau pe tema aceasta în casele comitatelor. Prin casele comitatelor se va introduce chestia românească în opinia publică preocupată și îmbibată de prea mult șovinism a maghiarilor, se va pregăti podul acela de aur, care trebuie să ducă la o definitivă pace, la o înțelegere absolută, fără de care aceste două neamuri numai cu cutremur vor putea privi în viitor.

Tocmai din acest punct de ve-

dere congregația comitatului Albeinferioare, ținută în 30 l. c., a avut o deosebită importanță, deoarece în sala acestui comitat s'a dus și în trecut cele mai crâncene lupte pentru afirmarea drepturilor poporului român și pentru validitatea noastră pe toate terenele. Iar cu ocaziunea aceasta, adunarea a promis a fi interesantă și din acel punct de vedere, că la chestia românească se prevedea, că se va încinge o luptă îndârjită între curentele învechitei ideologii. Se prevedea, că intransigența koșutistă își va afla aci vrednicul răspuns din partea membrilor români ai congregației, și mai ales din partea d. dr. Iuliu Maniu, care ca unul dintre delegații comitetului național, a avut rol de frunte în tratativele cu contele Tisza. Ținuta Românilor a fost de astă dată vrednică din toate punctele de vedere. Discursul magistral al d. dr. Iuliu Maniu a făcut adâncă impresie asupra adunării. Chiar și koșutistii au urmărit cuvintele oratorului ici-colo cu vii aprobări. În sala comitatului a fost o atmosferă cu care de mult n'am mai fost obișnuiți, și spiritele celor, cari vestesc războiu împotriva noastră, se vedeau de astădată mulcomite și preocupate de marea operă a păcii, care trebuie să vină.

În chestia apropierei româno-maghiare, părintele canonic *Dr. Isidor Marcu*, a înaintat congregației următorul proiect de rezoluție:

Congregațiunea comitatensă a comitatului Alba-Inferioară a luat cu mulțumire act despre nizuința D-lui prim-ministru Contele Ștefan Tisza de a rezolvi chestia naționalităților, care este cea mai arzătoare problemă a țării noastre.

Iși exprimă regretele, că încercarea făcută în această privință n-a reușit și totodată cons-

tată, că rezolvirea chestiei naționalităților în spiritul legii, a dreptății și echității și posibilitatea dezvoltării economice, culturale și sociale a popoarelor nemaghiare precum și a validității lor politice în viața de stat, formează un interes public de stat și aplicarea măsurilor potrivite în acest scop este o necesitate urgentă.

Vom reveni.

Impăratul Wilhelm în potriua catolicismului. Cetim în „Allgemeine Landeszeitung”, că Jager, un deputat al adunării imperiale, scoate la iveală niște afirmări foarte ciudate din o epistolă a împăratului Wilhelm; pe care a adresat-o marei ducese de Hessen, când aceasta, părăsind legea protestantă, s'a făcut catolică. Iată o propoziție din epistola: „Religia pe care tu o îmbrățișezi acum, *eu o urăsc*”. Din incidentul trecerii, împăratul i-a și telegrafiat, că de nu-și schimbă propusul, o exclude din familia de Hohenzollern. Ducesa a primit și alte epistole în cari împăratul erumpe aspru împotriva papei, episcopilor catolici, și a bisericii catolice întregi.

O altă propoziție din epistolă: „Nu cugeți, că mi-am pus ca țintă a vieții, ca religia pe care tu o îmbrățișezi, să o stârpească?”

În orice caz, declarațiile aceste sunt foarte ciudate pentru un gentleman — diplomat de talia lui Wilhelm!

I. P. Sa mitropolitul Mețianu la contele Tisza. Cetim în „Világ”: Prelații bisericii gr.-or. române au sosit în Budapesta la adunarea fundațiunii Gojdu. Cu această ocaziune mitropolitul Mețianu a făcut o vizită conțelului Tisza, cu care a avut un schimb de idei asupra unor chestiuni bisericești și școlare. Mitropolitul a mulțumit primului ministru pentru promisiunile făcute în chestia progresului cultural și economic al Românilor, cari postulate de ani de zile au fost revendicate și de capii bisericii românești. După aceasta mitropolitul a făcut o vizită și ministrului cultelor, Jankovich, care a mai primit și vizita episcopilor Papp și Cristea. Aceste vizite nu au avut nici un scop politic, ci s'au restrâns numai la unele chestiuni bisericești și școlare pendente.

Rusia și România. Dăm, după ziarul „Az Est”, un articol publicat de fostul ministru de interne al Rusiei Nicolaiew Durnowo, în „Universul”:

— Poporul rus iubitor de libertate și bun la inimă nu a uitat de legăturile sufletești cu poporul român, nici lupta comună de pe câmpul de bătaie și nu se identifică cu mișcarea rusificatoare a agitatorilor panslavi. Interesul vital al României pretinde, ca întreg neamul românesc să ajungă sub o ocârmuire comună și să se restituie și teritoriul românesc luat de Ruși. Noi recunoaștem, că Basarabia nu e pământ rusesc, ci românesc și că s'ar putea restitui României, cu excepția Hotinului, impopulat de Ruteni. Pentru Rusia e mult mai importantă prietenia cu România decât Basarabia. Insuș țarul nu dă nici o importanță mișcării panslave din Basarabia, ceea ce dovedește și faptul, că țarul n'a primit invitarea ce i-s'a făcut pentru inaugurarea monumentului ridicat țarului Alexandru I, la Chișinău.

Durnovo zice apoi, că România nu poate face pe viitor altă politică, decât alături de Rusia.

Vorba să fie. În gaura leului e bine să petreci, când ești sigur, că nu te mănă.

Rákóczy. Asupra cărții lui Szekfű, edată de Academia maghiară, în care despre Rákóczy s'a scris cu anumite tendințe politice, opinia ia dimensiuni tot mai ostile. După o știre din Viena s'a interesat de afacere însuș ministrul de externe contele Berchtold, cu atât mai vărtos, cu cât Dr. Iuliu Szekfű, oficiantul arhivei imperiale aparține iurisdicției lui. Ministrul de externe n'a făcut nici o observare referitoare la carte și la tendința pentru care ar fi scrisă. S'a informat mai deaproape și s'a convins, că lucrarea a fost scrisă cu singurul scop,

de a da datele sigure — în adevărata lor lumină — de pe vremea peripețiilor migrației din timpul lui Rákóczy. Ministrul de externe a luat la cunoștință această informație, spunând, că din punct de vedere austriac, comentarele și datele, cari le conține cartea nu se pot excepționa.

Comitatul Clujului în congregația sa din urmă, a acceptat cu *unanimitate* moțiunea propusă de dl Dr. Iuliu Pordea: „Să declare adunarea, că în interesul păcii cu naționalitățile, tratativele pornite de contele Tisza sunt favorabile pentru pacea internă a țării și pentru consolidarea stărilor obștești, și de aceea să-l roage pe ministrul prezident, să binevoiască a promova și asigura aceste relații, purcând pe calea de până acum, încredințând pe cetățenii nemaghiari — fără deosebire de limbă — de sentimentele pașnice și afidatoare cu maghiarimea, în interesul întăririi și prosperării patriei comune”.

Prim-ministrul Tisza a răspuns la această moțiune, cu următoarea depeșă, adresată comitelui Bethlen Ödön: „Primește și transmite bucuria mea patriotică pentru acceptarea *unanimă* a moțiunii prezentate de Pordea. Dea Dumnezeu, ca sentimentul acesta corect, care a provocat acest fapt îmbucurător, să cuprindă tot mai mult teren în comitatele din Ardeal. Atunci se va restabili adevărata armonie a sufletelor, și atât națiunea maghiară, cât și compatrioții noștri români, se vor bucura de roadele ei”.

E, fără îndoială, o știre mai mult ca semnificativă.

Domnul Apáthy are cuvântul!

Corespondențe.

Prelegeri populare fără alcool.

— Desp. A.-Iulia —

Deodată cu întâile adieri a primăverii s'a început în despărțământul A. Iulia al Asociațiunii ținerea prelegerilor populare. În 15 martie advocații Pop, Zaharie Muntean, Baltariu, Șerban, preoții Bran, Marcu, învățătorii Dușa, Comșa au fost în comunele Chișfalău și Bărăbanț unde s'a vorbit popoului despre pomărit, despre însemnătatea școlii și a scris-cetitului, despre demnitatea la care trebuie să rămână poporul dacă ține să fie respectat și de alții, despre Asociațiune etc. Nu amintesc lucrurile acestea, ca ceva extraordinar, pentru că acestea numai așa să pot în vremea de acum când suntem cu toții pătrunși de lipsa contactului cât mai des a intelectualilor cu poporul. Prelegerile populare se contideră ca cerințele celea mai elementara, și dacă le amintesc de data asta e fiindcă acum a succes realizarea unor stăruinți îndelungate, ca dela acestea prelegeri să rămână alcoolul.

În un nr trecut al „Unirii” să stăruia pentru discutarea cât mai deasă a chestiei alcoolismului. Eu cred că a mai discuta chestia asta ar fi să sporim și mai mult pleava de până acum. E atât de grea chestia aceasta încât cu vorba nu să mai face nici o ispravă. A mai vorbi popoului — mai ales cu ocaziunea prelegerilor populare — contra alcoolului înseamnă dea dreptul a-ți alege o temă deochiată. „Iar numai încap domnii de noi că bem, par'că ei nu beau,

FOIȚA.

Intr'o seară lângă foc...

Stam lângă foc cu prietinel meu Flutur, cu lulelele în dinți, ca moșnegii și spuneam mai el mai eu câte o pățanie, iac'asa să treacă timpul. Când amintii de viața de student, prietinel se înalță deodată și începu să-și mângăie vioi barba ca și când și-ar aduce aminte de-o întâmplare plăcută.

„Apoi să-ți spun și eu una dragă, una de pe vremea mea, de pe vremea când purtam și eu părul rețezat dinapoi și aveam cravată mare neagră ce-mi flutura în vânt.

Ședeam clae grămadă la nește cucoane într'o odăiță de trei coți pe care o împărțeam cu încă vre-o trei băieți, dar mai mici ca mine. Mici dar niște tâlhari de oameni fără păreche.

S'a mai întâmplat pe vremea aceea, că nu știu cine m'a pus să îndrăgesc o studentă subțirică ca un chibrit și cu niște ochi ca cărbunele, ce vrei, o ștregărită cu coarne, măi nene, care mă purta de nas ca racul pe țigan.

Ne întâlneam în toată ziua pe inserat și făceam plimbări, știi „băteam d'alde troțuare” vorbind fleacuri până târziu așa că

se întâmpla foarte des să nu fiu acasă la cină la timp.

Femeile unde ședeam aveau obiceiul că se culcau deodată cu găinile, astfel că nu mă mai așteptau cu cina ci îmi puneau în odăea mea pe un geamantan partea și eu când veneam acasă n'aveam decât să mi-o caut și să-mi văd de treabă.

Lucrul a mers așa o bucată de timp, eu veneam acasă când îmi plăcea și nu avea nime nici o treabă cu mine.

Dela un timp însă eram nemulțumit; partea mea, cina din mică ce era începea să devie tot mai mică. La început n'am zis nimic, iertam, credeam năcazului dar după ce am văzut că gluma se îngroașă și obiceiul acesta se continuă încep într'o zi la cucoane.

— „Bine, doamnelor, ce e asta?”

Cucoanele mă priviră la început cu nedumerire, apoi începură să se jure pe câte toate, că ele pun totdeauna cât se cade, dar cine știe de ce eu nu sunt mulțumit, ei, în fine vorbe peste vorbe.

Le las eu așa și trec la băieți să-i întreb și pe ei.

— „Măi băieți, doar nu veți fi făcut careva comedia asta, aide fiți cuminți, spuneți-mi adevărat, cine a fost că nu vă fac nimic.”

Dar ți-ai găsit-o cu ei! Să fi văzut ce capete au făcut încornorații și cum mi-au răspuns cu toții într'un glas.

— „Noi, așa ceva, doamne ferește.. cucoanele!”

Ei, vina căzu tot pe bieteale femei.

Dar într'o seară totuși mi-a fost dat să aflu adevărul. Am venit târziu ca de obicei și cum treceam prin curte nu știu de ce mă uitai pe fereastră înlăuntrul odăii mele. Când ce să vezi, frate, iacătăl pe băiatul cel mai mare tocmai gusta din farfuria mea și îi dedea și celui mai mic iar ceilalți păzeau la ușă de frica cucoanelor.

Acum eram luminat.

— Ei — mă reped la ei — d'acum nu mai puteți să ziceți că nu mi-a-ți mâncat din cina mea, v'am prins hoților!

Da ei de colea: — „să nu crezi, zău, că am mâncat, ci iac'asa ne-am făcut numai. Nicu spunea că i-e foame și ne-am prefăcut, că-i dăm din partea dumnitale, ca să ridem”. Ai dracului băeți, știau cum să o potrivească în totdeauna. Mâncarea era așezată frumos în fârfurie și nici o urmă c'ar fi fost atinsă, purtaseră ei grijă pentru asta.

— Măi — mă încrunt odată la ei — de vă mai prind că vă mai bateți joc luați o bătae ca Stan, a-ți înțeles, ștregarilor!

Ștregarii se înțeleseră cu coada ochiului.

— Hai, hai dracilor — gândeam eu — acuma m'ați găsit în voe bună, dar odată tot vi-o fac eu.

Trecu un timp iar bine, când într'o seară vin acasă târziu de tot, flămând rupt

Insutit mai mult ca noi". Fapte. Numai faptele ne pot mântui. In sinul comitetului cercual A. Iulia al Asocițiunii s'a hotărît, că cu prilejul prelegerilor populare, cei cari i-au parte să nu primească nici o invitare de mâncare sau beutură dela nimenea. Și aceasta pentru foarte temeinice motive. Dacă după prelegeri, cei veniți în sat, năpădesc în casa popii, poporului nu-i rămâne decât privind din uliță să numere sticlele ce se scot din pivnița popii pentru domnii dela oraș și să-și facă îndătinatele reflexii: „Păi știam eu de ce vin domnii, au simțit că-i bun vinu popii nost. De năcazurile noastre fi ard pe ei? Spuneau mai adineauri că's frați cu noi. Frați, da la vorbe goale. La păhar is frați cu popa“.

In despărțământul nostru mai anii trecuți secretarul a fost silit ca 'n plenul adunării cercuale se declare, că conducătorii nici unei comune n'au primit să se țină la ei în sat prelegeri poporului. Eu cred că nu din calea prelegerilor s'au ferit, ci de tractele împreunate cu ele le-a fost silă.

Iată dar două motive împotriva alcoolului cu prilejul prelegerilor.

Prelegerile din 15 Martie s'au ținut în senzul hotărîrii comitetului și a ramas ori-ce tractă, iar faptul acesta a fost cea mai bună prelegere poporală împotriva alcoolului.

Să ținem la suprafață chestia alcoolului, dar nu prin vorbe, ci prin fapte.

Inmormântare, maslu, botez, festanie, fără alcool. Prelegeri, adunări, sinoade fără alcool. Știu că-i greu — și că unora le scoate zimbet ironic pe buze — dar știu că-i și mai grea urgia ce ne așteaptă altfel
Amar.

Sinodul protopopesc în districtul Cichindealului.

In 25 Martie s'a ținut în tractul Cichindealului sinodul obicinuit de primăvară, la care, s'au prezentat toți preoții.

După sf. liturghie și mărturisirea celor prezenți șeful tractual, dl Simeon Moldovan, deschide ședința, numind 2 membrii pentru verificarea protocolului verbal.

După cetirea rapoartelor oficioase, s'a discută cassarea abuzurilor cu beutură la diferitele servicii sacre. S'a luat hotărîrea că fiecare confrate la sinodul proxim să raporteze în scris despre succesul obținut și mijloacele întrebuintate spre combaterea acestui abuz.

Să discută apoi: Inființarea Reuniunii Mariane în parohiile districtuali. Se hotărăște ca fiecare preot să trimită protocolul adunării de constituire cel mult până în 1 Iulie a. c. oficiului protopopesc; și pentru ca lucrarea reuniunilor parohiali să fie uniformă în tot locul să va alege o prezidentă, o viceprezidentă și secretar, iar director districtual va fi din oficiu șeful tractului protopopesc.

Obiectul dela rând e creșterea religioasă a tinerimei adulte, privitor la care s'a hotărăște, că preotul să vegheze ca tinerimea de ambele secse să fie crescută în frica lui Dumnezeu și vârtuțile creștine.

La chestia inființării filialelor în diferitele parohii a Reuniunii de inmormântare districtuală se decide ca preoții să înscrie cât mai mulți credincioși în reuniune, pentru inmormântare, sinodul decide și aici ca bietul om cercetat de soarte să nu fie constrâns a se incurca în datorii din cauza aceasta.

Urmează apoi dizertația părintelui protopop, care cu multă ăscușină și pe înțelesul tuturor arată credința bisericilor cu cari trăim în imediată apropiere, cu deosebire a bis. protestante, gr. or. și în scurt credința baptiștilor, cari vedem că iau întindere tot mai mare și la noi. Dizertația s'a vede din atenția deosebită cu care a fost urmărită de prezenți, cu deosebită atenție și disertantului i-s'a aduce mulțămîntă protocolară.

Confratii se hotărăsc a ținea în parohii prelegeri populare credincioșilor noștri, căci pe la noi doarme somnul morții. Ședința s'a închide apoi și ne depărțăm primeniți în suflet fiecare la ale sale.

Să ne punem toată nădejdea iubiți confrati în bunul Dumnezeu, să-L rugăm ferbinte ca să ne ajute spre a ne vedea hotărîrile acestea traduse în fapte spre mărirea lui Dumnezeu și vom avea și noi mângăerea sufletească, că ne-am implinit datoria.

Delaolt.

Din districtul protopopesc al Timișorei.

Zilele acestea, sunt zile de penitență, pentru întreaga biserică sobornică și apostolică.

Notele acestea caracterizează și pe credincioșii ce îi aparțin și urmează sfintelor ei învățături. Și pentru ca acestea învățături, mai cu temei să se aplice, toți cei chemați, au să-și deschiză sufletele lor, spre ascultarea celor cari doresc „să se lapede de sine“ și să primească pe toți ceice în veșmânt nou doresc să se îmbrace, deoarece s'a apropiat ziua Domnului, Ziua Invierei, ziua mântuirii noastre.

Curată să ne fie casa sufletului prin taina penitenței, aprinse să ne fie candelile inimii ca, așa se putem primi pe Domnul. Sfânta biserică încă din veacuri a orânduit spre scopul acesta anumite porunci ca, cel puțin odată într'un an, se ne mărturisim iară „la Paști“ să ne cuminecăm, să ne împărtășim și noi din „cina Domnului“. Și o și face aceasta fiește care credincios adevărat.

Spre întărirea credinței, predicarea și apărarea adevărilor evanghelice, să folosesc și de ss. Misiuni.

In acest an, pentru sinodul de primăvară, s'a dispus ținerea adunărilor protopopești în întreagă diecesa Lugojului după unul și acelaș program emanat din partea Ven. Ordinariat. Și e mai bine așa, pentru uniformitate!

După indicatul program publicat în „Foaia oficioasă“ a diecesei Lugojului Nr. 5 a. c. a fost convocat și Sinodul nostru protopopesc la Timișoara pe ziua de 25 Martie a. c., în care pertractându-se obiectele cuprinse în cele 12 puncte din amintitul program, s'au mai făcut și următoarele propuneri:

a) Inființarea unui asil, la contul diecesei, pentru aciuarea preoților deveniți neputincioși și lipsiți de ajutor.

b) Ven. Ordinariat să dispună ca pe plcurile oficioase „adresa“ să se scrie și românește.

ca un țigan. Camarazii mei durmeau tun. După ce făcui lumină, primul meu gând: cina. Dar să vezi drăcia dracului; cina nicăiri.

Caut în bucătărie, răscolesc toate unghiurile, toate geamantanele, când aflu după perdeaua dela fereastă farfuria mea, încărcată frate cu coji de pâine, de crumpene și ceva-și urme de unt.

— Măi — zic în gându-mi — asta iar numai împelițații aceștia mi-au făcut-o Desigur au crezut că nu mai vin acasă și mi-au înghițit ei cina! Asta totuși era prea mult, și m'a cuprinse o poftă grozavă de răsunare. De altcum le purtam eu sâmbetele. Eram om rău pe-atunci și drăcos cât vrei. Ce-mi trăzni prin cap; aveam într'o cutioară nește praf de tăbac negru și tare ca cătranul. Fac o țeavă lungă de hârtie și pun în ea un pumn de tăbac deacesta. Mă desbrac apoi, sting lampa, și mă pun în pat și aștept. După un sfert de oră mă incredintez că dorm toți camarazii mei, indoi apoi țeava de sârtie în formă de lulea și le-o trec la fiecare pe sub nas suflând câte puțin, având de grije să-mi rămâie o bună cantitate pentru cel mai mare. Repede îi plasez și lui tot praful din țeavă, mă trag tipcii și mă pun în patul meu.

Nici nu am ajuns bine în pat și praful dracului își făcu efectul.

Mai întâi nește gemete curioase... apoi un aăă... lung... un... hârși... teribil și la

un moment dat o săritură bruscă la toți din pat, și ținete frate concert de strănături de se cutremura casa.

Strengariul cel mai mare se pusese pe brânci pe dușumea și strănuta, știi, dela flămânzări nu alta, pe când ceialalți asemenea instalați pe brânci răspundeau bietii speriați tot cu sunete și silabe de acelea și își frecau nasurile de dușumea.

Cucoanele speriate ca de mare lucru veniră cu lampa la noi în odaie iar cucoana cea mare a țipat odată de credeai că arde când i-a văzut în halul acesta.

— „Pentru Dumnezeu, da ce este cu voi?!

Băeții de colo... fiii... nu știm... hapeiu! ...haap... fii... aă... hârși!...

Eu durmeam foarte liniștit și sforăiam pe puteri... mă răzbunaseam.

L—i.

Cugetări.

Culese de I. P. C.

O minune, o bunătate Dumnezeească! Care stai acolo sus împreună cu Tatăl; cinevoiește te poate îmbrățișa și te poate primi!
Sf. Ion Gură-de-aur.

c) Emblemele hramului sterse ori omise de pe sigilele parohiale să se reediteze și repună după cum au fost din vechime s'au de la datarea parohiei.

d) Fiindcă parohiile în acest district zac foarte departe una de alta — până și peste 100 Km. Ven. Ordinariat să permită rebonificarea intinerariilor preoțești cu atari ocațiuni din cassele bisericești, ori ce a fi și mai de dorit, acele spese să se exopereze dela stat după distanța în Km. precum se icvidează funcționarilor publici.

Iancu.

Reviste.

Răscoala din Ulster. Atitudinea armatei engleze a produs mari sgu-duri în situația guvernului din Anglia. Chestia generalului Gough și a ofițerilor renitenți s'a ivit pe neașteptate, tocmai în momentul, când guvernul se pregătea la pasul decisiv față de rescuții din Ulster. În ministerul de război, erau deja gata planurile mobilizării întregii armate engleze și chiar și marina. În consfătuirea din ministerul de război, care a ținut trei zile s'a făcut amintire, că oare pentru suprimarea celor răscuțați e indeajuns miliția staționată în Irlanda? Au statorit și naile cari aveau să debarce la țărmii Irlandei. În felul acestea, oastea engleză, ar fi asediat Ulster-ul în timpul cel mai scurt și încă pe neașteptate. Frunțașii opoziției ar fi fost prinși. Aceste planuri erau deja gata, când în săptămâna trecută generalul Gough se prezintă în ministerul de război și face declarația în numele sau și a soților lui, că nu vor lupta în contra celor din Ulster. Situația guvernului englez s'a îngreunat deci foarte mult. În săptămâna asta guvernul de nou va aduce în casa de sus legea home rule și asta va fi începutul răscoalei.

Acțiunea guvernului față de cei din Ulster s'a pertractat și în casa de jos. Prim ministrul a declarat că nici decum nu-i adevărată afirmația, că guvernul sau vre-un membru al guvernului ar fi voit să ia măsuri agresive împotriva Ulsterienilor. L'a combătut înse șeful partidei opoziționale Bonar Law.

Conducătorul din Ulster Eduard Carson a plecat din Belfast la Londra ca Luni să iee parte la ședința parlamentului tractându-se legea home rule, când aceasta va fi cetită a doua oară.

Plânsoarea guvernului albanez.

După o știre din Durazzo, guvernul grecesc și-a retras trupele de pe teritoarele ce au fost menite a fi evacuate, dar în schimb și-a trimis oaste neorganizată — un fel de haiduci — pe cari îi susține și prevede cu arme guvernul grecesc. Aici situația devine din zi în zi mai periculoasă. Autoritățile grecești au tolerat formarea guvernului interimar, ca dovadă că guvernul atemian încă e de acord. Albanezii ar fi tare mulțumitori puterilor mari, dacă ar interveni. N'ar fi aplicați să facă eventual atari pași, cari ar provoca mișcare în întreaga peninsula balcanică.

Trupele de jandarmi trimise în teritorul menit a fi evacuat, în zilele din urmă, au fost atacate de niște bande înarmate și cunduse de ofițeri greci. Lucrul ajunsese la luptă, rămânând victime vre-o douăzeci de jandarmi. Vreau să atace și Korița, pe care grecii au evacuat-o deja mai demult.

Diverse.

Rugăm pe Stimații abonați, să binevoiască a-și renoi abonamentele și cei ce sunt în restanță cu abonamentele pe anii trecuți să-și achite datoriile. Foaia nu se poate susține fără abonamente plătite înainte.
Red. și Administrația.

Misiuni sfinte în Blaj. Din prilejul zilelor de penitență ale sfântului și marelui post al Paresemilor, pentru orietarea credincioșilor noștri din Blaj și jur comunicăm programul misiunilor sfinte, cari se vor ținea la Blaj, în biserica catedrală, în zilele 5, 6 și 7 Aprilie n. a. c.

1. În 5 Aprilie la 2¹/₄ ore p. m. Insăratul și predică.

În 5 Aprilie la 4³/₄ ore p. m. Paraclisul și predică.

2. În 6 Aprilie la 6¹/₄ ore a. m. Măneatul, Ora primă și predică.

În 6 Aprilie la 10 ore a. m. Orele canonice, Insăratul, sf. Liturghie a Inaintesfințitelor și predică.

În 6 Aprilie la 2¹/₄ ore p. m. Canonul cătră Ingerul păzitor și predică.

În 6 Aprilie la 4³/₄ ore p. m. Dupăcinarul, Litia, Măneatul și predică.

3. În 7 Aprilie la 6¹/₂ ore a. m. Canonul cătră Domnul nostru Isus Hristos și predică.

În 7 Aprilie la 9 ore a. m. Sf. Liturhie și predică.

NB. Credincioșii se mărturisesc în 6 și 7 Aprilie și primesc sf. Cuminecătură la sf. Liturghie din aceleași zile.

Numiri. Iosif Lita paroh în Iclod și protopop al districtul protopopesc al Biei a fost numit paroh în Hususău, care parohie fiind dismembrată dela districtul protopopesc al Blajului a fost afiliată districtului protopopesc al Biei, ca sediu permanent și definitiv al acestui district protopesc.

*

Eugen Circa paroh în Sâmbenedic din districtul protopopesc al Biei, a fost numit în aceeași calitate la Șomostelnic în districtul protopopesc al Ernotului.

Redacțional. Din lipsa de spațiu, nu putem publica raportul detaiat al adunării congregaționale a comitatului Albei de jos, ținută în Aiud la 30 Martie a. c. Se va publica în numărul viitor.

Regele Italiei premiat de o academie franceză. Academia de litere și inscripțiuni din Franța a acordat Regelui Victor Emanuel premiul pentru numismatică în vederea operei sale monumentale: „Corpus nummorum italicorum“.

Dar pentru biserică. Subscrisul în numele poporului gr.-cat din Dezmir viu a aduce mulțămintă ferbinte următorilor, cari au jertfit pentru edificândă biserica din Dezmir:

Generoasei Domnișoară Virginia Popfica parohului din Fildul de mijloc carea din inițiativă proprie a colectat 60 cor. între rudeni și cunoscuții următori:

Ioan Gál 5 cor., E. Petran 1 cor., V. Idu 1 cor., E. Mocian 1 cor., S. Mango 1 cor., Marinceș 2 cor., Ioan Pecea 1 cor., Ioan Pop 5 cor., Constatin Căciulă 1 cor., Ioan Martin 15 cor., Vasiliu Fărcaș 1 cor., Valer Bologa 1 cor., Dr. Andrei Pop 2 cor., Dr. Sabin Varna 2 cor., Dr. V. Chirilă 2 cor., Dr. Vasiliu Pașca 2 cor., I. Truția 1 cor., George Rus 1 cor., Pamfilu Moldovan 1 cor., Gavril Fărcaș 1 cor., Eugen Roșescu 5 cor., X. 4 cor., Ștefan Pop 4 cor., Cor. 60.

Prea onoratului D. Protopopul Cojocnei, carele împreună cu membrii senatului școlastic a districtul Cojocna, cari împreună ca for de prima instanță și-au jertfit diurnele în o afacere disciplinară pentru biserica din Dezmir; următorii:

Ioan Hățiegan protopop 25.40 cor. Mihail Hodârnu com. invest. 48 cor. Aurel Vasiliu Hopârtean asesor 3 cor. Ioan Runca (fisc) 12 cor. Teodor Hurducaci 4 cor. Ioan Török 2 cor. Ioan Butnar 3 cor. Bazil Poruțiu 3 cor. Lazar Rus 3 cor. Ioan Corpădean 3 cor. Ilie Popovici 2 cor. — Total Cor. 121.40. Aureliu Poruțiu paroh gr.-cat.

Apărarea împotriva inundărilor. Ministrul agriculturii a dat ordin tuturor organelor administrative ca în vederea inundățiilor ce an dearândul pricinuiesc pagube enorme populației să ia măsuri extraordinare de apărare împotriva acestui flagel. Vice-comiții sunt îndrumați ca să se îngrijească de brațele corespunzătoare, cari în caz de lipsă să stea la dispoziția administrației. Inspectorii de ape districtuali, incredințați cu supravegherea, să examineze cursul apelor și să ia toate măsurile îndată ce vor afla, că acele din punct de vedere al siguranței publice sunt neapărat de lidsă. Jandarmeria a primit de asemenea ordin să sprijinească administrația în dispozițiile ce le va lua.

Post de vice-notar comunal curentat.

Oficiul pretorial al Blajului, publică concurs la postul de vice notar comunal în Bucurdea grănoasă (Buzásbocsárd). Venitele acestui post sunt: 1400 cor. salar și 200 cor. bani de cortel. Terminul concursului e până la 26 April crt., iar alegerea se va ținea în Bucurdea grănoasă la 2 Maiu a. c.

Cercul notarial fiind aproape românesc, ar fi de dorit ca postul acesta să fie ocupat de un român.

Congresul internațional pentru pace.

Tratatul urmate între Olanda și Rusia cu privire la cel de al treilea congres internațional de pace, au dat un rezultat favorabil. Congresul de pace se va întruni în primăvara anului 1917. Guvernul olandez va invita toate statele să numească delegați pentru comisiunea ce se va ocupa cu lucrările preliminare în vederea stabilirii programului congresului.

Scrisorile schimbate între țară și regina Wilhelmina se vor publica în curând. În scrisorile țarului se manifestă dragostea sa de pace.

Reluarea tratatelor româno-maghiare.

Din Budapesta se anunță: În cercurile politice maghiare se susține, că primul ministru Tisza va începe în curând tratativele cu românii. Primul ministru a declarat, ca tratativele n-au fost abandonate, ele vor reîncepe astfel, că chestiunile încurcate să fie rezolvite după cum trebuie.

În adevărătatea acestei știri trebuie să credem, căci concursul adunării congregaționale din comitatul Clujului, prin care se cere prim-ministrului Tisza, să meargă mai departe pe drumul început, promovând prin reînceperea tratatelor cu românii și asigurând convețuirea pașnici a cetățenilor nemaghiari cu maghiarii, a fost primit de contele Tisza cu cea mai mare bucurie.

Reforma examenelor de medicină.

Ministrul de instrucție dl Jankovich a invitat la o conferență pe profesorii facultăților de medicină din Budapesta și Cluj, ca să discute reforma privitoare la examenele de medicină. Ministrul de culte intenționează să scurteze timpul studiilor și să facă posibil, ca medicinistii să poată face rigurosul ultim și după praxa de un an ce candidații sunt datori să o petreacă la vre-un spital oarecare. Până acum medicinistii au putut face rigurosul ultim numai la trei eventual șase luni după încheierea celor zece semestre, ceea ce a însemnat șase ani și jumătate până ce candidatul putea obține diploma în toată regula. Ministrul intenționează ca dintre studiile obligatoare până aci să fie excluse zoologia, botanica și mineralogia, pe când anatomiei comparative și biologiei să i-se dea o mai mare atenție. Pentru aceste studii se vor introduce și colocviile obligatoare.

Mare concert în Ateneu Sâmbătă în

29 Martie v., dat de tenorul dramatic Nicu Corfescu, cu concursul doamnei Maria Vidali-Corfescu, primadona lirico-dramatică, G. Nedelcu, prim bariton liric și prof. Th. Fuchs, măestru acompaniator, cu un program interesant, bogat și variat, înzestrat cu arii, dueturi și cântece, de cei mai aleși compozitori: R. Wagner, Verdi, Massenet, Balley, I. Mureșianu, Leoucavallo, Cosmovici și L. Makráy.

Noua lege de presă. Noua lege de presă din 1914 art. XIV. a apărut deja și cu 11 April a. c. va fi pusă în vigoare. Ne vom ocupa cu ea mai pe larg în unul din Nrii viitori ai „Unirii“.

Revisuirea constituției Sârbe.

Din Belgrad se anunță: În cursul discuțiilor asupra bugetului, ministrul de interne Protić a declarat în numele guvernului că marea Scurpină va fi convocată la toamnă, în vederea revizuirii constituției.

Deputatul Miladinović a propus în Scurpină să se acoarde un dar național voevodului Putnik pentru meritele câștigate în cursul războiului.

Duma rusască și Pământul sfânt.

Comisia bugetară a dumei rusești a decis înființarea unei episcopii ortodoxe în Ierusalim. Pe lângă aceasta s'a mai decis să se ridice altare ortodoxe nouă în bisericile din Betleem și Getsimani precum și în biserica sfântului mormânt, a căror cheltueli au fost votate de comisie.

Marele incendiu din Galați.

Din Galați se anunță: Un incendiu violent a izbucnit ziua la amiază, la fabrica de cue a unei companii. Focul s'a iscat dela o mașină de încălzit așezată în biroul magazinerului fabricii. Focul a distrus 150 vagoane de cue și 50 vagoane de sârmă ghimpată. Pagubele se evaluează la circa 800,000 lei. Marfa arsă și magazinul au fost asigurate cu 300,000 lei. Magazinerul și 2 lucrători bănuți ca autori ai focului au fost arestați.

Oprirea muncitorilor bucovineni de a trece în România. Din Iași se anunță: Nu se știe din ce motive autoritățile din Bucovina nu permit trecerea în România decât a bărbaților trecuți de 42 ani și sub 20 ani.

Aceasta măsură a autorităților din Bucovina a produs mare îngrijorare atât între muncitori cât și între agricultorii din România, cari din lipsa de brațe muncitoare nu-și vor putea termina la timp lucrările agricole.

Arestarea lui Chirilov, tovarășul lui

Cătărău. Din Neapol se anunță: Chirilov tovarășul lui Cătărău a fost arestat în tovarășia unui grecoaiac, cu care de două zile sosise la Neapol venind din Corfu. El a fost observat cheltuind sume mari de bani prin localurile publice, și fiind arestat a fost dus în localul polițenesc din apropierea hotelului în care a fost arestat. Investigația pornită de autoritățile italiene și românești se face în cel mai mare secret. Nu de mult se presupunea pe baza unei scrisori din Szoboslo, că acolo ar fi fost ucis Cătărău iar tovarășul său Chirilov s'ar fi făcut nevăzut. Investigația ce se face acum de autorități, va stabili desigur în cel mai scurt timp, dacă toate aceste urmăriri și arestări sunt adevărate ori nu.

Ivirea holerei.

La Adrianopol s'a ivit holera. Direcția generală română a luat măsuri de pază și a hotărât ca nici un fel de hrană să nu mai fie permis a se aduce de acolo.

Târgul de oi în Szászsebes va fi în 6, 7 și 8 Aprilie, târgul de vite în 21, 22 și 23 aprilie; și târgul de mărfuri în 24 Aprilie. *Magistratul orașenesc.*

Chestia anaifabetismului în România

Tinerii recruți analfabeți vor primi instrucția scris-cititului în armată unde e vorba, că se vor înființa școli de adulți, cari în timpul stagiului prin absolvenții școlilor pedagogice asemenea militari vor fi obligatoare.

În privința aceasta decurg tratative între ministerul de războiu și ministerul instrucției publice.

Traficul căilor ferate ungare.

Rețeaua căilor ferate ungare de stat a fost în anul trecut de 8633 Klm. cu 27 Klm. mai lungă decât în anul precedent. Circulația persoanelor se cifrau la 79 mil. a mărfurilor la 37 mil. de tone. Venitul brut al trenurilor de persoane a fost de 108 mil. cor. a mărfurilor de 3000 mil. cor. Venitul căilor ferate de stat a fost în anul 1913 de 408 mil. cor. cu 5¹/₂ mil. mai mare ca în anul precedent.

Rețeaua căilor vicinale și private a fost de 21,909 mii klm. cu 414 klm. mai mare ca în anul precedent. Circulația acestora a fost: Persoane 175 mil., mărfuri 72 mil. de tone. Venitul trenurilor de persoane a fost de 158 mil. cor. a mărfurilor 402 mil. Venitul trenurilor vicinale este așadar de 561 mil. cor. cu 12¹/₂ mai mare ca în anul precedent.

Turcii din Budapesta învață nemțește.

Înainte cu trei ani făcu o grupă de comercianți maghiari o excursie la Constantinopol, unde înduplecără cercurile oficiale turcești, ca în vederea unei apropiate legături comerciale turco-maghiare să trimită un contingent de oameni pricepători în Ungaria, pentru a cunoaște raporturile industriale de aci. Turcii au trimis 250 inși, cari au fost plasați în diferite stabilimente industriale și subvenționați de stat, cu condiția să învețe ungurește. Li-s'a deschis un curs special de limba maghiară la Academia orientală, dar aci s'au înscris de abia 60 de turci. Turcii observase încă de cu vreme, că și în Ungaria se fericesc mai ușor, dacă știu nemțește și au cerut în repetite rânduri prin consulul turc din Budapesta, ca să li-se deschidă și un curs de limba germană. Cererea le-a fost refuzată. După războiul balcanic li s'a încuviințat și aceasta și azi învață nemțește la Academia orientală 400 turci, 12 ofițeri de honvezi, 40 de dame și 1 oficial superior din minister.

Biblioteca academiei române.

În luna Februrie 1914 s'au consultat de 819 cititori 2141 volume și broșuri tipărite; de 149 cititori s'au consultat 662 manuscrise, 1521 documente, 71 cărți vechi românești (1508—1830).

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 516 volume și broșuri, 251 numere de reviste române, 254 reviste străine 9 atlase și hărți, 26 stampe și portrete, 5 volume manuscrise, 96 documente, 77 fotografii, 1 album, 574 foi volante, — note muzicale, 245 obiecte de muzeu și — monete.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 ore dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 și dela 1 la 6.

Necrolog. † *Susana Mihali n. Bohățiel de Glod*, preteasă gr.-cat. văduvă din Calacea a repausat în al 85-lea an al veteții.

Odihnească în pace!

Partea Literară.

Vizitație canonică în Maramurăș.

27 Iunie — 24 Iulie 1913.

(Continuare).

Arată cum fac împrumuturi servitorilor bisericii ori cum să se poarte. Așa critică și biserica ai cărei fii sunt ei. Să n'aibă însă grijă de aceste. Să țină la credință așa cum poruncește biserica, dar să nu facă mai mult decât dorește și poruncește biserica. Să nu facă pomene costisitoare cu bani împrumutați, de dragul oamenilor. *Să fie buni creștini, buni români. Așa să rămână totdeauna, căci așa vor fi și buni cetățeni ai patriei.* Să grijască și de școală, fida bisericii, unde își învață limba lor. — Cam acestea le-a spus și în Nănești și în Oncești. — La sărutarea sf. Cruci s'au prezentat 986.

Vizitație canonică.

După liturghie se face vizitație canonică fiind protopop al tractului Mării Petru Birlea, preot al Vadului Iuliu Dragoș, curatorii: Mihaiu Arba, Ștefan Vârsta, Simeon Arba, Andreiu Ardelean, Ioan Moldovan I. Gligor, Ioan Arba, Mihaiu Teleptean, Ioan Vârsta, Laurențiu Teleptean. — Se constată, că protocolul exhibitor e din 1909, protocolul ședințelor curatoratului și senatului scol. nu e legat, ci în arhiv în fascicule. Protocolul expedițiilor postale din 1909. Protocol despre predici și cateheze din 1909. Matriculele botezătorilor, cununaților, morților din 1800. Circularele episcopicești din 1909. Ziarul bisericii din 1909. Averele în bani 137 cor., în obligațiuni private 493 cor. Interesele cu 8% nu se încassează regulat. Averele imobiliare a bisericii 15 jughere 1479 st. □; averea școlii 12 jugh. 690 st. □. Averele bisericii și a școlii se dă în arândă prin licitație publică. — Contribuția o plătește biserica.

Biserica e de piatră zidită la an. 1884, zugrăvită la 1900, pereții renoși la 1913. «Biserica din afară să crăpăcește (?) din cauză că e zidită din piatră sfârmăcioasă și nu are streșină corespunzătoare». E de 22 m. 40 cm. lungă din lăuntru și 9 m. lată. Are 14 rânduri vestminte.

Antimesion sfințit de Ioan Alexi 1858 și unul rusesc din 1700. Cărți bisericești: 1. Evanghelie, Blaj 1900. 2. Liturgicon, Blaj 1905. 3. Liturgicon, 1798. 4. Octoih, Blaj 1752. 5. Mineiu, Blaj 1838. 6. Pentecostarion, Sibiu 1841. 7. Triod, Sibiu 1860. 8. Apostolier, Blaj 1878. 9. Apostolier, Sibiu 1851. 10. Psaltire, Sibiu 1807. 11. Ceaslov, Buda 1807. 12. Un Ceaslov, fost proprietatea episcopului de pie amintire Mihail C. Pavel. Pe fața a 2-a e scris de el:

Dintre cărțile lui
Michael Pavel
neo-ordinatului
presbyter 1852.

Pe perețele din dărăpt:

se ține de
Michael Pavel.

E scris acolo și Anton Pavel.

14. Catavasier a 3-a ediție, Blaj 1776. 15. Molitvelnic, Sibiu 1849.

Casa parohială de piatră cu 6 încăperi. Superedificatele parohiale economice de lemn: 2 grajduri, 1 șură, 1 coteș cu 5 despărțăminte, 1 colesnă pentru lemne, 2 coșuri, 2 șoprețe.

Școala de piatră necorespunzătoare legii, numai în parte provăzută cu rechisitele prescise. Casa învățătoșului de lemn în stare slabă cu 2 încăperi. Are și un grajd. Toate asigurate la «Transilvania». — Grădina de pomărit e confesională. Ingrăditura în jurul bisericii, școlii și casei parohiale de scânduri și nuele. Sunt 6 cruci în hotar susținute parte de biserică, parte de credincioși.

Poporul concurge cu 600 cor. la susținerea școlii.

Preotul are 2 cor. lectical. După conscrierea din 28 Martie 1913 sunt numai în Vad 443 fumuri. Are apoi pentru botez 1 cor. 32 fil. înmormântare mare 4—30 cor., mică 4—6 cor., feștanie 4—6 cor. 40 fil., cununie cu vestiri 12 cor., maslu 2 cor., liturghie 1 cor. 60 f., deslegare 2 cor.

Cantorul are lectical 35 fil., pentru prohod mare 1—8 cor., prohod mic 1 cor. 50 fil., cununie 1 cor., maslu 80 fil., feștanie mare 1 cor. 50 fil., liturghie 40 fil.

Numărul credincioșilor după conscrierea din 28 Martie 1913 făcută de preot e de 1865 suflete în 376 case în parohia Vad însaș; 342 suflete în 67 case pe teritoriul Sighetului = 2207 suflete. După conscrierea oficioasă din 1910 au fost în Vad 1999 locuitori, între cari 1831 gr-cat., 163 izraeliți și 5 rom.-cat. Români erau 1817 fiind și 1 rutean gr.-cat. Astfel 13 gr.-cat. români cu 8 izraeliți jidovi și 4 rom.-cat. se mărturisesc de maghiari, cari sunt 25. Izraeliții 155 sunt nemți (?) Dintre toți locuitorii ungurește știau 122, iar a scrie și ceti 258. Atunci locuiau în 399 case, aproape exclusiv de lemn.

Hotarul Vadului e de 1726 jughere catastrale. Foarte puține în raport cu numărul locuitorilor. În mâna Evreilor e puțină avere imobilă din hotarul Vadului, dar au în hotarul Sighetului, imediată apropiere de Vad, circa 800—1000 jughere în preț de 300.000 cor. Români încă au în hotarul Sighetului circa 900 jughere, iar în Vad circa 500—609 jughere, fiind Vadul în trecut urbarial, posesiunea familiei Rákoczy și Zolyomi, dela cari a trecut la erar, dela care a fost răscumpărat la 1909 cu 30.000 cor. Au și composesorat, dar fără venit, fiind o pădure tină, nefolosiveră încă.

În privința culturală nu stau prea bine. Limba începe a se împeștrita cu unghurisme, fiind aproape de Sighet. Tinerimea știe ceti, dar cetește numai «Poporul» editat de ministrul de agricultură și trimis din oficiu autorităților comunale. În anul trecut s'a trimis «Poporul român» al partidului național, dar acum s'a sistat spedarea. Este și «Hitelszövetkezet» în comună.

Numele de familie ale locuitorilor sunt cam împeștritate și nu se disting în mod deosebit una sau alta. Se spune, că familia Moldovan ar fi între cele mai fruntașe. Sunt apoi nume ca: Vârsta, Flore, Borodi, Ardelean, David, Popoviciu, Coșa, Orza, Hojda, Michnea, Teleptean, Rus, Condre, Arba, Oros, Covaciu, Lavița, Borlean, Hotea, Lăschiau, Trifoiu, Vraja, Ananie ca nume de familie, Muntean, Bleda, Fodoruș, Sacalăș, Balint, Fehér, Canta, Filimon, Cordiș, Chindriș, Sacadăș, Rus, Popan, Sturz, Lodincaș, Rednic, Godi, Apan, Sapintan, Stețiu, Mureșan, Chiș, Pomenar, Petreus, Lucineș, Leva, Nyergeș, Lenghel, Got, Székely, Petrovan, Herbel, Bud, Uten, Năneștean, Ancea, Trufan, Sas, Nedeschi, Semen, Lodincaș, Gâmpa, Surduc, Gherlan, Babuș, Vereșmortean, Drimuș, Farcaș, Nemniș, Ivanciuc, Bota Drsmener etc.

Familii cu număroși membri sunt următoarele: Flore I. Lup cu 8, Borodi Vasalie 8, Cándre Grigore 8, Covaciu Mihai 8, Lavița Mihai I. Simeon 9, Lavița Mihai I. Ioan II, Lavița Ion I. Simeon 10, Coșa Ilie 9, Vraja Vasalie 9, Văduva Vârsta Petru 8, Moldovan Ilie I. Ioan 8, Moldovan Ștefan 9, Bleda Ioan I. Vasalie 9, Vraja Onufrie 9, Filimon Nuș 9, Ardelean Mihai I. Georgie 10, Rednic Ștefan 10, Popoviciu Ștefan 9, Székely Vasile 9, Vraja Ion I. Macaveiu 9, Canta Grigor I. Petru 9, Gâmpa Ștefan 10, Trifoiu Onuș 12, Teleptean Grigor a Anuții 10, Corneștean Grigor 9, Fehér Grigor I. Ioan II, Grigor Flore 10, Sapintan Ion I. Gavrilă 9, Babuș Ioan 9, Pop Nuș I. Ioan 9, Drimuș Iosif 10. Vârsta Mihai a Alexii 11 etc.

Casă țărăneasă.

După prânz am vizitat 2 case țărănești ale familiei fruntașe Moldovan, care avea un fiu avocat în Aleș, crescut de dl Coriolan Pop, directorul Bihorenei, fostul vicar al Marmației Ioan Pop. Casele sunt bine aranjate. Au o mulțime de lucruri de mână: ștergare

fătoaie = fețe de masă, perini lucrate foarte frumos, cergi = țoluri de pat, învălitori, lepedeie etc. înșirate toate pe rudă. Pe pereți atâră tăiere luate dela oraș, cam peștrițe ca și orașul. Chilia cu lucrurile de mână e despărțită prin o tindă de o chilie mai de rând pentru mâncare și dormit. Înăuntru sunt curate, vâruite, în afară nu sunt vâruite, căci, cum spun, e lemnul frumos și apoi ține mai mult. Se poate, dar nu arată frumos. Lăudându-le lucrurile de mână se bucură dar se plâng cât trebuie să muncească, slăbindu-se construcția mai ales, că încep copilele când sunt de 12 ani a țese și apoi trebuie să ajute și la lucrul câmpului. De aceea și îmbătrânesc acum fetele și nevestele înainte de vreme. — Vor fi având dreptate dar cu toate acestea sunt multe fete și neveste chipeșe și frumoase în Vad.

Preasfinția Sa cu o suită mai mică merge după prânz să viziteze filia

Valea porcului—Disznópatak.

Nu vrea să încunjure nici cel mai mic colț al Maramurășului, unde știa, că are credincioși, deși i-s'au făcut propuneri în scopul acesta. A și fost rebonificat pentru aceasta bunăvoință și osteneală. Călătoria nu-ți face o plăcere deosebită, deși ținutul e romantic, căci dealurile prea strânse laolaltă abia lasă loc pentru un îngust și rău drum și un părau, care se revarsă des peste drum. În sat apoi înșăș alvia părauului formează drumul. Cu atât i-a fost mai mare mângăierea sufletească, când a văzut un popor frumos, sănătos trupește și sufletește, exaltat de bucurie, că vede în satul lor pe vlădicul, părintele lor. Și apoi să-i vezi vărsând lacrăm de bucurie, că le cercetează și satul lor oameni mari, cari au mai ales dragoste față de ei, cari numai din an în an mai văd prin sat câte un mic funcționar al administrației, care de cele mai multeori le aduce pacoste pe cap.

La bisericuța din un vârf de deal, retrasă ca o mânăstire bineventează învățătorul Dumitru Georgiu Vancea singurul om inteligent în comună, un adevărat apostol și mucenic al culturii. La biserică face litie, predică Rv. Dr. Oct. Domide, poporul ascultă ca înțepenit în nemiscare cu multă pietate.

Vizitație canonică.

Se face apoi vizitație canonică, fiind curatori: Ioan Godja, Ioan Michnea, Georgie Filimon, Georgie Ilieș, Teodor Michnea.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

PARACLISUL, carte de rugăciuni și cântări bisericești întocmită pentru tinerime. Blaj 1913. Tipografia Seminarului teologic gr. cat. — Cu plăcere atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra acestei cărți, care este întocmită, ce e drept, pentru tinerime, dară poate fi întrebuințată cu mare folos și de adulți, mai ales de membrii reuniunilor „mariane”. Chiar și preoții vor afla în aceasta carte mare ajutor la pregătirea tinerimii la primirea sfințelor taine. Ea, pe lângă o introducere frumoasă și instructivă despre rugăciune, conține: rugăciuni de dimineața și de seara, întreagă Manduiala Canonului de mângăere cel mic (Paracelisul) către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Apoi urmează învățături amă-

nunțite și limpezi despre s. Mărturisire (mărturisirea generală) și s. Cuminecătura și rugăciuni corespunzătoare la primirea cu vrednicie a tainelor acestora. Rugăciunile diverse au în vedere deosebitele noastre lipse sufletești și trupești. Dintre cântări se cuprind în „Paracelis” toate cântările dela s. Liturghie, troparele sărbătorilor mai mari și ale versurilor și încheie cu „Doxologia cea mare”.

Aceasta cârticică cu un cuprins bine ales și atât de bogat costează numai 30 fil. Recomandăm cu toată căldura răspândirea ei. Se poate procura dela *Librăria Seminarială din Blaj*.

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecke** — **Indice pentru școlile populare primare**. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se află de vânzare la *Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva*.

Se constată, că protocolul exhibitor e din 1909—1913, protocol despre predici și catiheze din 1909. Matriculele botezaților, cununăților, morților din 1800. Circularele episcopicești din 1909. Ziarul bisericii din 1866. Avera bisericii 679 cor. 76 fil., în obligațiuni private 2543 cor. 30 fil. Porțiunea canonică e 24 jughere. Biserica zidită la 1773 e din lemn, în stare slabă închinată s. Arhangeli. E de 11 m. 60 cm. lungă și 4 m. 64 cm. lată. Școala e de lemn, necorăspunzătoare legii, provăzută numai în parte cu recvizitele prescise. Locuința învățătorului cu 2 încăperi în stare slabă. Sunt asigurate la «Transilvania». Grădină de pomărit nu este. Ingrăditura în jurul bisericii de nuiele.

Preotul are lectical 2 cor. — Sunt 122 fumuri. Pentru botez 1 cor. 20 fil., cununie 12 cor., înmormântare mare 6—30 cor., înmorm. mică 4—8 cor., feștanie 4—6 cor. 40 fil., maslu 2 cor., missă 1 cor. 60 fil., deslegare 2 cor. — Cantorul are pentru cununie 2 cor., înmormântare mare 1 cor. 20 fil. — 6 cor. înmormântare mică 80 fil., feștanie 80 fil., maslu 1 cor. missă 40 fil.

În biserică se află: 1. Evangheliu. Blaj 1870. 2. Liturghier. București 1747. 3. Pentecostar. Sibiu 1805. 4. Strașnic. Blaj 1773. 5. Triod. Blaj 1771. 6. Apostol. Blaj 1767. 7. Evangheliu. București 1750. 8. Catavasier. Blaj 1824. 9. Psaltire. Sibiu 1850. 10. Mineiu. Blaj 1781.

Numărul credincioșilor după conscrierea din 28 Martie 1912 e 568 în 122 case. După conscrierea oficială din 1910 au fost 571 locuitori în comună, între cari 32 izraeliți, cari se mărturisesc după naționalitate nemți. Gr.-catolici 539 și tot atâți Români. E singura comună în întreg Maramurășul, în care nu sunt Maghiari respective nu se mărturisesc Românii gr.-catolici de atari. În Olteni încă nu se mărturisesc Românii de Maghiari, dar sunt 6 rom.-cat. Știu însă ungurește 8, iar a scrie și citi 21. Locuiau în 129 case cu excepția uneia toate de lemn. Hotarul are 1426 jughere cat.

Numele de familie sunt mai aceleași ca și în Vad. Așa: Mihnea, Muntean, Ilieș, Godja, Moldovan, Teleptean, Chindriș, Flore, Roșca, Manuilă, Botiș, Uliciu, Boșca, Hotea, Pop, Petrovan, Filimon, Arba, Vancea, Bențe, Rișco, Filip. Mai răspândite sunt familiile Ilieș, Michnea, Muntean. Familie număroasă are numai văd. Manuilă Todosie cu 10, Boșca Grigore cu 10, Hotea Grigore cu 10, Ilieș Petru I. Georgie 10 și Michnea Nuț I. Grigore cu 11 membri de familie.

(Va urma).

Dr. V. Moldovan.

Biblioteca „Unirii”.

1. *Ben Hur*, sau zilele lui Mesia de Levis Valace, 2 vol. — 290
2. M. Eminescu, *Studiu critic* — 90
3. *Câteva momente din începutul bisericii române*, de C. Auner — 20
4. *Nume de familie la românii din Ungaria*, de Alesiu Viciu — 12
5. *Din viața lui I. Micul*, de M. Străjan — 16
6. *Albertina*, povestire de Dr. V. Boșor — 30
7. *Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II.* — 340
8. *Cele două fețe ale lumii*, de Nicu — 30
9. *Ziua deșteptării*, de Aurel Fodor — 16

Biblioteca din Blaj.

1. Vestitorii credinții vol. I. — 24
2. Impresii — 24
3. Sfânta Casă din Loreto — 24
4. Floricele din rai — 24
5. Calea spre fericire — 30

Sigile conform cercularului consistorial 1408/1914.

1. Sigil pentru școala primară . . .	3-20
1. " " " de repetiție . . .	3-20
1. Perină pentru sigile . . .	1—
1. Sticlă negreală . . .	—28
1. Șipet (cutia pentru sigile) . . .	3-20
- (Când se comandă șipetul numai e nevoie de perină).

Librăria seminarială, Blaj.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

AVIZ.

Subscrisul având de gând a mă muta din Blaj, fac de vânzare casele mele din strada mică Nr. 211 unde am hotelul »La strugure«.

E singurul hotel românesc din Blaj și licența e legată de edificiu. Casele au trei sale mari, o cină mare, verandă, un dormitor, trafică de casă, două camere pentru oaspeți, două pivniți, lemnărie, fântână în curte, etc.

A se adresa la

Ioan Martin,

proprietar de hotel în Blaj.

(16) 3—6.

Balsamul apotecarului A. Thierry

e un mijloc neîntrecut la boale de plămâni și de piept, moderază catarul, oprește flegma, ușurează durerile tusei. Are efect escelent la aprindere de gât, răgușeală și la boale de gât, friguri, în deosebi sgârșiri în stomac și colică. Vindecă boalele genitale și hemoroide, corăță rărunchii și întărește apetitul și mistuirea. Servește tare bine contra durerilor de dinți, a dinților găunoși, contra mirosului de gură și și alte boale de dinți și de gură, încetează mirosul provenit din gură sau stomac. Mijloc bun contra limbricilor. Vindecă tot felul de răni, orbanț, beșici provenite din ferbințeli, buboaie, buburuze, răni provenite din arsură, membre degerate, sgrăbunțe, bube ce-au eșit pe piele dureri de urechi etc. Să nu lipsească din nici o familie, în deosebi când bântuie epidemii de influență, holeră și alte epidemii. Scrie la:

A. THIERRY, apotecă la Ingerul păzitor în Pregrada bei Rohitsch.

12 sticle mici sau 6 mari, ori 1 sticlă mare specială 5-60 K.
La comande mai mari e. prețul mult mai ieftin.

Singură veritabilă ALIFIE-CENTIFOLIA a lui THIERRY

împiedecă și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Se folosește: la femei cari lăptează, la pornirea laptelui, împotriva împetirii pieptului, la orbanț, inflamație de picioare sau de os, răni, picioare umflate și la mănecarea osului; apoi la răniri de sabie, împunsături, împuscături, tăieturi și sdruncinări, precum și la înlăturarea din corp a obiectelor străine, ca: sticlă, tanduri, pietriș, alice, spini etc., la tot felul de umflături, răni, carbunc, chiar și la cancer (rac); la negei pe mâni sau la picioare, beșici, răni la picioare, răni de arsuri, la slăbire provenită din zăcut mult, beșici de sânge, curgeri de urechi etc. etc.

2 cutii costă cor. 3-60, pe lângă trimiterea înainte a banilor sau cu ramburs. Se capătă la apotecarul **Török József**, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. En gros se afla la drogeriile: **Thalmayer** și **Seitz**, **Erezii Hochmeister** și **Frații Radanovits** în Budapesta. Unde nu e deposit, să se comande direct dela:

A. THIERRY, Apoteca la Ingerul păzitor în PREGRADA
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn). (70) 23—25.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912	K.	5,456,645-67
Capitale asigurate pe viață achitate	"	5,458,689-48
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912	foc	133,667,241—
	vieată	11,740,710—
Fonduri de intemeiere și de rezervă	cor.	2,603,400—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

8 28 ?

AU APARUT și se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj:

Apostolul sau faptele și Epistolele ss. Apostoli f. 4., broș. 14 — legat în piele	22—
Evangelia, dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi, Blaj 1880, legată, în folio	1-20
Euhologiu, crudo 6-60 fil., leg. în piele 9-60 fil., leg în piele șagren cu foi aurite	12—
Liturgier, pe hârtie prima broș. 6 cor., pe hârtie secunda broș. 5 cor., pe hârtie prima leg. 9 cor. pe hârtie secunda leg. 8 cor., legătură de lux	15—
Orologer, crudo 6-60 leg. în piele 9-60, leg în piele șagren cu foi aurite	12—
Octoic mic, 8° crudo 1-60 fil. legat simplu	1-90
Octoic cu Pentecostar legat întruna	3-60
Pentecostar mic, 8-o crudo 1-70 fil., leg. simplu	2—
Prohodul Domnului Nostru Isus Hristos	—30
Psaltire, broș., 2-20, leg. în pânză 3—, în piele	4—
Triod, crudo 13 cor. legat în piele tare și cu copcii	20—
Antologion sau Mineiul, carele cuprinde în sine slujbele dumnezeestilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților peste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,	
Tomul I. legat în piele, cu copcii face	32—
Tomul II. III. legat în piele, cu copcii face	78—
- Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cor.